

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань правової політики
8 квітня 2024 року

Веде засідання Голова Комітету Маслов Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні колеги! Вмикаємо відеозапис нашого засідання. Отже, пропоную перейти до прийняття порядку денного за основу.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гунько.

ГУНЬКО А.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Князевич - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболев.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наскільки бачу, 14 членів комітету - за, отже, рішення прийнято.

Пропозиція до порядку денного? Якщо немає пропозицій, то будемо проходити до прийняття в цілому.

Отже, пропоную перейти до прийняття в цілому. Ставлю на голосування.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ваграс.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболев.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наскільки бачу, так само 14 – за.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Переходимо тоді до нашого питання порядку денного. Це проект Закону про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України щодо гарантування права на судовий захист у малозначних спорах (реєстр. № 11026), авторства народного депутата, нашого колеги, Дирдіна Максима Євгеновича та інших народних депутатів, а також альтернативних до них, відповідно 11026-1, авторства

народного депутата Бурміча, і 11053 нашого колеги Павліша Павла Васильовича.

Надаю слово співголови профільного підкомітету щодо цього питання.

Павле Васильовичу, вам слово.

ПАВЛІШ П.В. Доброго дня, колеги. Підкомітет з питань правосуддя на своєму засіданні розглянув дані законопроекти. Ми розглядали в двох варіантах, це і шляхом обговорення, і шляхом голосування за сам висновок, і підкомітет рекомендував прийняти за основу 11026 Максима Євгеновича Дирдіна.

Крім того, також хочу зазначити, що відповідно до статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду законопроекту 11026 є потреба застосувати статтю 116, оскільки є потреба внесення змін до порядку апеляційного та касаційного розгляду, про що в нас зазначено у висновку комітету. Ну більш детально, я думаю, що вже автори законопроектів просто можуть розказати, якщо в цьому є потреба.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павле Васильовичу, дякую підкомітету.

Перед тим, як слово надам Максиму Євгеновичу, скажіть, будь ласка, є у нас народний депутат Бурміч? Немає. Тобто у нас Максим Євгенович, Павло Васильович, я так розумію, ви по черзі по своїх законопроектах.

Максиме Євгеновичу, вам слово. Прошу.

ДИРДІН М.Є. Доброго дня всім, даний законопроект був розроблений в зв'язку з тим, що Конституційним Судом було прийнято рішення і норми ці були визнані неконституційними. В зв'язку з тим, як вам відомо, комітет звертався до Уповноваженого з прав людини. На комітет надійшов лист від нього і там були пропозиції. Я думаю, що всі колеги з цим листом

ознайомились. І сама ідея щодо корегування і виконання рішення Конституційного Суду України - були запропоновані напрацювання науковців і позиція Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, це була прийнята за основу французька модель. Французька модель і щодо мінімальної і середньої заробітної плати. Були запропоновані ті цифри, які зараз є в законопроекті, це 15 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, це щодо першого пункту, і 30 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Якщо на сьогоднішній день говорити, скільки це в грошовому вимірі, то виходить по першому пункту це 45 тисяч 420 гривень, щодо п'ятого це 136 тисяч 260 гривень.

Окрім того, там пропонуються інші моменти: це включити трудові спори і доповнити норми. Якщо подається зустрічна позовна заява, то це буде в загальному порядку розглядатися справа, або якщо збільшується ціна позову, то так само пропонується розглядати на загальних підставах. У зв'язку з тим, що певні моменти потрібно доопрацювати (це щодо апеляційної і касаційної інстанції), то пропонується включити статтю 116 Регламенту і на друге читання доопрацювати.

Окрім того, я звертаю увагу колег, що парламент має прийняти ці зміни до 22 травня 2024 року. Якщо ми не встигнемо це зробити, то вступає в активну фазу рішення КСУ і потім буде певний правовий вакуум з цього питання.

У мене все. Якщо є запитання, я готовий дати відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Максиме Євгеновичу. Чи є запитання до ініціатора і автора? Немає.

Тоді, Павле Васильовичу, вам слово.

ПАВЛІШ П.В. Ну, шановні колеги, так як підкомітет висловився щодо законопроекту 11026 і я на засіданні підкомітету сам подавав таку

пропозицію, ми вже, коли розглянули всі законопроекти, які подані, і листи, і зауваження до них, то я вважаю, що законопроект 11026 Максима Євгеновича є більш вдалим до цього. Нам треба буде в будь-якому разі, будуть, я впевнений, якісь пропозиції по сумах, вже між першим і другим читанням ці питання будемо узгоджувати. Тому я не наполягаю на підтримці законопроекту 11053.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павле Васильовичу.

Запитань немає до Павла Васильовича? Немає.

Тоді я би слово надав з цього приводу Верховному Суду. Ми отримували позицію.

Ви від Верховного Суду?

РАСІМ БАБАНЛИ. Добрий день. Дякую, Денисе Вячеславовичу. Добрий день, шановні народні депутати. Аналізувалось питання того, як вирішувати питання неконституційності відповідного положення в статті 19 Цивільного процесуального кодексу.

Фрг_12322*001*004<16:08:01><СеменкоТ.К.>

Була доволі активна дискусія всередині Верховного Суду, зокрема суддів Касаційного цивільного суду, як взагалі це питання вирішувати, з тим, щоб забезпечити баланс між тим, щоб виконати рішення Конституційного Суду і таки залишити ефективну можливість такого інституту як інститут малозначних справ. Ну і намагалися ми теж своїм шляхом піти, щоб знайти оту суму порогу, який має бути між малозначними і немалозначними справами.

Нагадаю, що в рішенні своєму Конституційний Суд апелював до такої процедури ... (*нерозбірливо*), там передбачено 5 тисяч євро. Ну ми так думаємо, що цей поріг, він не сильно релевантний для України, враховуючи

рівень заробітних плат. Ми пропонували би дещо інші показники враховувати. Ми зважали на розмір середньої заробітної плати, який є в Україні. Дані Державної служби статистики і Пенсійного фонду в цьому сенсі є різними. За даними Держслужби статистики, середня заробітна плата в Україні в 2023 році становила 17 тисяч гривень. На нашу думку, що цей показник можна брати як певний орієнтир для того, щоб вирішувати питання і малозначності. І на нашу думку, якщо керуватися порогом у 30 розмірів прожиткового мінімуму, який ми множимо десь орієнтовно на 3, виходить десь 90 тисяч і це співмірно із 5 середніми заробітними платами в Україні. І нам так виглядає, що саме от 30 прожиткових мінімумів як поріг, він би і дав можливість забезпечити той баланс, про який я вже казав.

Друге концептуальне питання, яке, на нашу думку, необхідно аналізувати, це чи обмежувати законопроект лише тими положеннями, які визнані неконституційними, чи і рахуватися і з іншою категорією справ, а саме справ, які підлягають розгляду у порядку спрощеного провадження, тому що там є інший поріг. На нашу думку, на сьогодні можна обмежуватися лише пунктом першим, той, який визначає категорію малозначних справ, і пункт відповідно другий можна залишати таким, як він є, оскільки він дає можливість суду певну дискрецію визначати. І в певних категоріях спорів, там навіть якщо спір за своїм порогом вартісним не досягає рівня малозначних, точніше, його перевищує, все-таки залишати судову дискрецію, для того щоб була можливість відносити ці справи до справ незначної складності.

Також судді акцентували увагу на тому, що з початку функціонування інституту малозначних справ досить не однозначно учасники процесу реагували на ті випадки, коли їм відмовлялось у відкритті касаційного провадження через саме малозначність. Цей термін, він доволі таких емоційно сприймався, і учасники процесу виглядали так, що їхня справа взагалі для держави чи судової влади є неможливою, і напевно образу вони

тому відчували, і після цього надходили там інші звернення до суду, не процесуальні, про те, що моя справа є надто важливою для мене, тому відмовляти з питань малозначності то неправильно з цих міркувань, таких більш глобальних.

Тому в цьому контексті у суддів є прохання подумати над тим, що можливо, залишаючи термін "малозначні" як такий, який один раз використовується Конституцією України навіть, в дужках написати, що це все-таки справи незначної складності, і тим самим цей емоційний контекст сприйняття відповідних відмов у доступі до касаційного суду можна було б знизити, і знизити несприйняття взагалі самого цього інституту.

Тому я думаю, що в межах того законопроекту, який був рекомендований підкомітетом авторства Максима Євгеновича, можна було б і в подальшому, і альтернативного, можна було б і в подальшому можливо під час доопрацювання цього законопроекту до другого читання ще раз проговорити питання цієї межі, ну, і відповідно вже з врахуванням того використання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Расіме.

У нас не було, ми не отримували позицію, але ми і не зверталися, наскільки я пам'ятаю, по цьому законопроекту до Вищої ради правосуддя. Можливо секретаріат мене поправить, але Вища рада правосуддя, якщо ви бажаєте представити якусь свою позицію по цьому законопроекту, то можемо надати вам слово.

ПРЕДСТАВНИК ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ. Дякую, Денисе Вячеславовичу.

Добрий день, шановні народні депутати! Насправді ми підтримуємо позицію, яка висловлена Верховним судом і зокрема паном Расімом щодо

розміру. Ми пропонуємо 15 замінити на 30 в пункті першому частини 6, а в пункті другому відповідно не 30, а 60 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. І з цими юридичними і не юридичним обґрунтуванням, які навів пан Расім, ми повністю погоджуємося.

Крім того, хочу історично нагадати, що, наприклад, в Австрії після введення такої категорії small cases – малозначні справи 25 років йшло звикання суспільства до. І зараз жодних питань не виникає, оскільки це безпосередньо впровадження майнового цензу і саме впровадження категорій справ, які можуть визнаватися незначної складності, воно дозволить розвантажити судову систему, оскільки існує брак зараз кадрів.

По-друге, наприклад, і колеги, які тут присутні, обговорюється ж проект ЄБРР у господарських справах, де також справи до певного майнового цензу взагалі пропонується розглядати в автоматичному режимі завдяки програмному забезпеченню. Тобто йдуть певні алгоритми. І тут вартість справи і ціна позову - ми маємо і вводити і розвантажувати в тому числі судову систему завдяки такому фільтру. Тому позиція Верховного Суду вважаю, що є виважена, а в іншій частині там погоджуємося зі запропонованим законопроектом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Міністерство юстиції України теж висловлювало свою позицію. Вам слово.

БАНЧУК О.А. Добрий день, колеги! Олександр Банчук – заступник міністра юстиції.

У нас є відповідна позиція, підписана міністром, де зазначається щодо певних проблемних питань відповідного законопроекту. В цілому ми підтримуємо проект 11026, основним автором якого є пан Максим Євгенович Дирдін. І, звичайно, ми звертаємо увагу також на відповідні правила

Європейського Союзу, де йдеться про 5 тисяч євро. Є, звичайно, питання там технічні, але які можна буде доопрацювати до другого читання. Наприклад, які стосуються, чи потрібні в цьому законопроекті, оскільки це стосується справ, які розглядаються, перехідні положення, так? Тобто зазначати, що буде і як ми будемо визначати, що справа перебуває на розгляді служби. І цього в законопроекті наразі немає і відповідно перехідні положення, на моє переконання, потрібно це треба врегулювати.

І тому ми підтримуємо якраз проект 11026 з відповідними. І також є технічне питання, оскільки певне положення визнано неконституційним, чи потрібно, але це технічне питання, чи потрібно там окремий законопроект, відповідний там пункт п'ятий частини шостої статті 19 як ... *(нерозбірливо)*... кодексу, там вказувати, що ми його відповідно виключаємо, що *(нерозбірливо)* ...

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Так, Уповноважений з прав людини, є у нас сьогодні представник? Вам слово, ви теж позицію надавали.

ПРЕДСТАВНИК УПОВНОВАЖЕНОГО З ПРАВ ЛЮДИНИ. Доброго дня, пане голову. Дякую за надане слово. Надавалась позиція Уповноваженого, до цього в принципі Уповноваженим надсилався лист на комітет, який був повністю врахований при розробці цього законопроекту, тому ми підтримуємо перший законопроект 11026, який вже презентував Максим Євгенович, і в принципі, всі основні положення були вже окреслені.

Єдине питання, що ми ще свою позицію зазначали щодо 274-ї статті Цивільно-процесуального кодексу, яка вже була озвучена колегою з Верховного Суду, щодо можливості розгляду питання щодо врахування чи ні цих норм при правовому регулюванні *(нерозбірливо)* ... та також відповідно

зміни до пункту другого частини третьої статті 389, це щодо відповідно касаційного оскарження, що в принципі теж Максимом Євгеновичем було озвучено, і ці питання можна ще врегулювати до другого читання. Дякую.

Тому ми підтримуємо перший законопроект, який авторства Максима Євгеновича Дирдіна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Рада суддів. Ваша позиція.

ПРЕДСТАВНИК РАДИ СУДДІВ. Доброго дня, шановні народні депутати, ми загалом поділяємо позицію Верховного Суду і наразі Вищої ради правосуддя. Ми підтримували обидва законопроекти і стосовно конкретних розмірів, то ми застережень не висловлювали. Наразі поділяємо позицію Верховного Суду і Вищої ради правосуддя.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, тоді, здається, всі висловились. Можемо переходити до голосування, якщо ніхто не заперечує. У нас передбачено застосування 116-ї статті Регламенту, ви всі чули, що є деякі пропозиції до покращення можливо тексту законопроекту чи його там певного технічного удосконалення і розширення, я думаю, що, Максиме Євгеновичу, ви як автор, основний ініціатор цього законопроекту разом з представниками різних інституцій, з колегами народними депутатами, тут немає концептуальних заперечень, можете якісно доопрацювати до другого читання, тоді можемо вже до другого читання його підготувати і зробити в разі прийняття в першому.

Сергій Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Колеги, добрий день. У мене тут є лише питання до висновку, як ми визначаємо посилання на 116-у, тому що я почув, що ми там конкретизуємо, які саме зміни до другого читання ми плануємо за використання 116-ї.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Можна?

ДЕМЧЕНКО С.О. Щоб ми потім не обмежилися цими змінами, а врахували всі ці зауваження, що ви казали, представники відповідних органів на засіданні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, колеги, у нас у висновку по 116-й зазначено...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Там у висновку не обмежується.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ну, в самому не обмежується, а там, де ми посилаємося на необхідність застосування статті 116, ми зазначаємо, що це для доповнення по малозначних справах для апеляційних і касаційних справ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте додамо до тексту висновку ще тут, на комітеті, тільки що проговорювалось, питання додання до прикінцевих і перехідних положень, наскільки я пам'ятаю? Потім 284-а чи яка у нас стаття? Пане Расиме, ви говорили.

ДЕМЧЕНКО С.О. Денисе Вячеславовичу, може, ми пошлемося просто на пропозиції Вищої ради правосуддя, Ради суддів для врахування пропозиції? Ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, там пропозиції Верховного Суду.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ну і Верховного Суду. От пошлемося для врахування пропозицій всіх цих органів використати 116-у просто по тексту.

ДИРДІН М.Є. Ну, воно буде, Сергію Олексійовичу, дуже розмите, мені здається.

ДЕМЧЕНКО С.О. Вона дозволить все врахувати тоді просто.

ДИРДІН М.Є. Так-так, ну є логіка в цьому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте тоді так. У нас абзац передостанній перед "вирішив", він звучить так: "Обговоривши положення законопроектів з урахуванням висловлених до них зауважень і пропозицій, члени комітету зазначили про необхідність застосування положення статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду законопроекту 11026, оскільки є потреба внесення змін і до порядку апеляційного та касаційного розгляду та доповнень, зазначених Верховним Судом і Вищою радою правосуддя на Комітеті з питань правової політики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене така: та пропозицій від Верховного Суду. Ну це редакційно у нас секретаріат може опрацювати.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Зробимо. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Тоді погодили такий проект висновку?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Доповідачем пропоную Максима Євгеновича поставити. Він автор законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Тоді, колеги, переходимо до голосування за запропонований проект рішення з урахуванням оцих редакційних уточнень, про які ми тільки що сказали.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас. Володимире Антоновичу!

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас – за. Прийнято.

ВАТРАС В.А. Чути мене, пане голово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так-так, все, почули.

Власенко.

Гунько.

Демченко.

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ГУНЬКО А.Г. Гунько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько – за.

Для стенограми, у нас також присутній народний депутат Гунько, член комітету.

ВАТРАС В.А. Ватрас – за. Поганий зв'язок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимире Антоновичу, ми вас почули 4 рази, 4 плюсики поставили.

Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур. Іване Романовичу! Добре.

Князевич.

Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Калаур. Іване Романовичу, ми вас бачимо, але не чуємо. Ще раз скажіть, ви за?

КАЛАУР І.Р. Я дуже погано чую. Повторіть, будь ласка, ще раз питання, бо не чуто було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми голосуємо за запропонований проект рішення комітету. Перед вами всі "за" були.

КАЛАУР І.Р. Якщо це рішення комітету, я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Чудово. Дякую.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. За. Додайте мене.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для стенограми, також у нас присутній народний депутат член комітету Соболев на засіданні комітету.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Порахуємо. 15 членів комітету – за. Проти – 0. Утрималися – 0.

Отже, рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Колеги, по порядку денному у нас все, вичерпаний у нас порядок денний. У нас там немає необхідності в робочих групах змінювати склад?
Немає.

Колеги, дивіться, зараз я попрошу всіх, всім дякую, хто долучався до засідання комітету, присутніх членів комітету попрошу залишитися, а всіх інших, окрім представника Мінагрополітики, відключити.